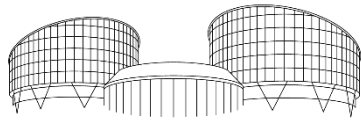

- © [Institutul European din România](#) - Această traducere nu obligă Curtea.
© [European Institute of Romania](#) - This translation does not bind the Court.
© Institut européen de Roumanie - Cette traduction ne lie pas la Cour.

Press Unit
Unité de la Presse

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Fișă tematică — Conflicte armate

septembrie 2019

Această fișă tematică nu obligă Curtea și nu este exhaustivă

Conflicte armate

Cauze referitoare la masacrul de la Katyń din timpul celui de-Al II-lea Război Mondial

Janowiec și alții împotriva Rusiei

21 octombrie 2013 (Marea Cameră)

Cauza privea plângerile introduse de rude ale victimelor masacrului de la Katyń din 1940 –uciderea a mii de prizonieri de război polonezi de către poliția secretă sovietică (NKVD) – potrivit cărora ancheta autorităților ruse privind masacrul nu fusese adecvată. Invocând în special art. 2 (dreptul la viață) și art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, reclamanții se plâneau -că autoritățile ruse nu au efectuat o anchetă efectivă asupra morții rudelor lor și au afișat o atitudine disprețuitoare față de toate cererile de informații despre soarta rudelor lor.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a hotărât că **nu avea competența de a examina plângerile în temeiul art. 2** (dreptul la viață) și că **nu a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. A constatat că nu avea competența să examineze caracterul adecvat al unei anchete cu privire la evenimente care avuseseră loc înainte de adoptarea Convenției din 1950. În plus, în momentul în care Convenția a intrat în vigoare în Rusia, moartea prizonierilor de război polonezi fusese stabilită ca un fapt istoric și nu mai exista nicio incertitudine despre soarta acestora – care să fi dat naștere unei încălcări a art. 3 în privința reclamanților. În continuare, Curtea a hotărât că Rusia **nu își îndeplinește obligațiile care îi reveneau în temeiul art. 38** (obligația de a pune la dispoziție toate facilitățile necesare pentru examinarea cauzei) din Convenție. A subliniat că statele membre aveau obligația să se conformeze solicitărilor sale de probe și a constatat că Rusia, refuzând să transmită o decizie procedurală care să rămână clasificată, nu își îndeplinește această obligație. Instanțele ruse nu au realizat o analiză aprofundată a motivelor menținerii statutului „clasificat”.

Cauze referitoare la conflictul Turcia–Cipru

Cyprus împotriva Turciei

10 mai 2001 (Marea Cameră – hotărârea principală)¹

Această cauză privea situația existentă în partea de nord a Ciprului ulterior operațiunilor militare desfășurate acolo de Turcia în iulie și august 1974 și divizarea în continuare a teritoriului Ciprului. Ciprul pretindea că încălcările Convenției de către Turcia constituiau aspecte de practică administrativă. Ciprul susținea că Turcia era răspunzătoare pentru aceste pretinse

¹ A se vedea, de asemenea, referitor la aceeași cauză, [hotărârea](#) Marii Camere din 12 mai 2014 privind problema reparației echitabile. În această hotărâre, Curtea a hotărât că perioada de timp care trecuse de la pronunțarea hotărârii principale din 10 mai 2001 nu o împiedica să examineze cererea guvernului cipriot de acordare a unei reparații echitabile. A concluzionat că Turcia trebuia să plătească Ciprului 30 000 000 euro (EUR) pentru prejudiciul moral suferit de rudele persoanelor dispărute și 60 000 000 EUR pentru prejudiciul moral suferit de rezidenții ciprioți greci din peninsula Karpas. Aceste sume, a afirmat Curtea, urmau să fie distribuite de către guvernul cipriot victimelor în mod individual, sub supravegherea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei.

Fișă tematică - Conflicte armate

Încălcări, în ciuda proclamării „Republicii Turce a Ciprului de Nord” (RTCN) în noiembrie 1983, subliniind că înființarea RTCN fusese condamnată de comunitatea internațională. Turcia, pe de altă parte, susținea că RTCN era un stat independent și, prin urmare, nu putea fi considerată răspunzătoare în temeiul Convenției pentru actele sau omisiunile în cauză.

Curtea a hotărât că faptele reclamate în cerere se aflau sub jurisdicția Turciei. A constatat 14 încălcări ale Convenției, cu privire la:

– *persoane dispărute de origine cipriotă greacă și rudele acestora: încălcarea continuă a art. 2* (dreptul la viață) din Convenție în ceea ce privește faptul că autoritățile statului turc nu au desfășurat o anchetă efectivă privind locul unde se aflau și soarta persoanelor dispărute de origine cipriotă greacă, care dispăruseră în circumstanțe care le puneau viața în pericol; **încălcarea continuă a art. 5** (dreptul la libertate și la siguranță) în ceea ce privește faptul că autoritățile statului turc nu au desfășurat o anchetă efectivă privind locul unde se aflau și soarta persoanelor dispărute de origine cipriotă greacă, despre care se formulase o afirmație credibilă că erau ținute în detenție de către autoritățile turce în momentul dispariției lor; și **încălcarea continuă a art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) prin faptul că tăcerea autorităților turce în fața îngrijorării reale a rudelor a atins un nivel de gravitate care nu poate fi calificat decât drept tratament inuman;

– *domiciliul și bunurile persoanelor strămutate: încălcarea continuă a art. 8* (dreptul la respectarea vieții private și de familie, a domiciliului și corespondenței) în ceea ce privește refuzul de a permite revenirea persoanelor strămutate de origine cipriotă greacă la casele lor din nordul Ciprului; **încălcarea continuă a art.1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1** la Convenție în ceea ce privește faptul că ciprioților greci care aveau bunurile în nordul Ciprului le era interzis accesul și să controleze, să utilizeze și să se bucure de bunurile lor, precum și orice formă de despăgubire pentru ingerința în drepturile lor de proprietate; și **încălcarea continuă a art.13** (dreptul la un recurs efectiv) în ceea ce privește faptul că ciprioții greci care nu locuiau în nordul Ciprului nu aveau la dispoziție nicio cale de atac prin care să conteste ingerința în drepturile lor în temeiul art. 8 și art. 1 din Protocolul nr. 1;

– *condițiile de viață ale ciprioților greci în regiunea Karpas din partea de nord a Ciprului: încălcarea art. 9* (libertatea de gândire, de conștiință și de religie), în ceea ce privește efectele restrângerii libertății de circulație care limita accesul la locurile de cult și participarea la alte aspecte ale vieții religioase; **încălcarea art. 10** (libertatea de exprimare) în măsura în care manualele școlare destinate utilizării în învățământul primar făceau obiectul unor măsuri excesive de cenzură; **încălcarea art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1** prin faptul că dreptul acestora la respectarea bunurilor nu era asigurat în cazul plecării permanente din teritoriul respectiv și, în caz de deces, drepturile de moștenire ale rudelor care aveau domiciliul în sudul Ciprului nu era recunoscute; **încălcarea art. 2** (dreptul la instruire) **din Protocolul nr. 1** în măsura în care nu aveau la dispoziție facilități adecvate pentru învățământul secundar; **încălcarea art. 3** prin faptul că ciprioții greci care locuiau în regiunea Karpas din nordul Ciprului erau supuși la discriminări care constituiau tratamente degradante; **încălcarea art. 8** în ceea ce privește dreptul lor la respectarea vieții private și de familie și la respectarea domiciliului; și **încălcarea art. 13** pentru că nu existau, în practică, căi de atac față de ingerințele autorităților în drepturile lor, în temeiul art. 3, 8, 9 și 10 din Convenție și art. 1 și 2 din Protocolul nr. 1;

– *drepturile ciprioților turci care locuiesc în partea de nord a Ciprului: încălcarea art. 6* (dreptul la un proces echitabil), având în vedere practica legislativă de a autoriza judecarea civililor de către instanțe militare.

În plus, Curtea a hotărât **că nu a fost încălcată** Convenția în ceea ce privește o serie de plângeri, inclusiv cele ridicate în temeiul: **art. 4** (interzicerea sclaviei și a muncii forțate), **art. 11** (libertatea de întrunire și de asociere), **art. 14** (interzicerea discriminării), **art. 17** (interzicerea abuzului de drept) și **art. 18** (limitarea folosirii restrângerilor drepturilor) coroborat cu toate dispozițiile citate anterior. În ceea ce privește o serie de alte acuzații, Curtea a hotărât că nu era necesar să examineze problemele ridicate.

Varnava și alții împotriva Turciei

18 septembrie 2009 (Marea Cameră)

Reclamanții erau rudele a nouă resortisanți ciprioti care dispăruseră în timpul operațiunilor militare turce din nordul Ciprului în iulie și august 1974. Aceștia susțineau, în special, că rudele lor dispăruseră după ce au fost arestate de forțele militare turce și că, de atunci, autoritățile turce nu le-au furnizat nicio informație despre ei.

Curtea a hotărât că a existat **o încălcare continuă a art. 2** (dreptul la viață) din Convenție pe

Fișă tematică - Conflicte armate

motiv că autoritățile nu au efectuat o anchetă efectivă privind soarta celor 9 bărbați care dispăruseră în circumstanțe care le puneau viața în pericol; **o încălcare continuă a art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane) în ceea ce privește reclamații, **o încălcare continuă a art. 5** (dreptul la libertate și la siguranță) pe motiv că autoritățile nu au efectuat o anchetă efectivă privind soarta a doi dintre bărbați dispăruți și că **nu a existat o încălcare continuă a art. 5** în privința celorlalți 7 bărbați dispăruți.

Cauze referitoare la conflictul din Nagorno-Karabah⁴

Chiragov și alții împotriva Armeniei

16 iunie 2015 (Marea Cameră – decizie pe fond)⁵

Cauza avea plângerile introduse de șase refugiați din Azerbaidjan potrivit cărora nu se puteau întoarce la casele și bunurile lor din districtul Lachin, în Azerbaidjan, de unde fuseseră forțați să fugă în 1992 în timpul conflictului din Nagorno-Karabah. Reclamanții se plâneau în special de pierderea controlului asupra bunurilor, precum și de pierderea oricăror posibilități de a utiliza, vinde, lăsa moștenire, ipoteca, dezvolta și bucura de bunurile lor din Lachin. De asemenea, se plâneau că incapacitatea lor de a reveni în districtul Lachin constituia o încălcare continuă a dreptului lor la respectarea domiciliului și a vieții private și de familie. În continuare, se plâneau că nu au avut la dispoziție căi de atac efective în ceea ce privește plângerile lor.

În cauza reclamanților, Curtea a confirmat că Armenia exercita un control efectiv în Nagorno-Karabah și în teritoriile învecinate și că avea, prin urmare, jurisdicție asupra districtului Lachin. În privința plângerilor acestora, a hotărât că a existat o încălcare continuă a art. 1 (protecția proprietății) din Protocolul nr. 1 la Convenție, o încălcare continuă a art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, și o încălcare continuă a art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție. Curtea a considerat în special că nu exista nicio justificare pentru a refuza accesul reclamanților la bunurile lor fără a le oferi o compensație. Faptul că negocierile de pace erau în curs de desfășurare nu exonerau guvernul armean de obligația de a lua alte măsuri. Curtea a observat, de asemenea, că ceea ce se impunea era instituirea unui mecanism ușor accesibil care să le permită reclamanților și altor persoane aflate în situația lor să-și restabilească drepturile de proprietate și să obțină despăgubiri.

³ În temeiul art. 46 din Convenție, Comitetul de Miniștri (CM), componenta executivă a Consiliului Europei, supraveghează executarea hotărârilor Curții. Informații suplimentare despre procesul de executare și stadiul executării în cauzele pendente sub supraveghere de către CM pot fi găsite pe site-ul Internet al Serviciului pentru executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului.

⁴ În sistemul sovietic de administrație teritorială, Nagorno-Karabah era o provincie autonomă în cadrul Republicii Socialiste Sovietice Azerbaidjan. Populația sa era de aproximativ 75% de etnie armeană și 25% de etnie azeră. Conflictul armat a început în 1988, odată cu cererea armeană de a încorpora provincia în Armenia. Azerbaidjanul a devenit independent în 1991. În septembrie 1991, sovietul Nagorno-Karabah a anunțat înființarea „Republicii Nagorno-Karabah” („RNK”) și, în ianuarie 1992, parlamentul „RNK” și-a declarat independența față de Azerbaidjan. Conflictul a devenit treptat un veritabil război înainte ca acordul de încetare a focului să fie încheiat în 1994. În ciuda negocierilor pentru o soluție pașnică sub auspiciile Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) și a Grupului Minsk, nu s-a ajuns la o soluționare politică a conflictului. Independența autoproclamată a „RNK” nu a fost recunoscută de niciun stat sau organizație internațională.

⁵ A se vedea, de asemenea, referitor la aceeași cauză, hotărârea Marii Camere din 12 decembrie 2017 privind problema reparației echitabile.

Sargsyan împotriva Azerbaidjanului

16 iunie 2015 (Marea Cameră – decizie pe fond)⁶

Această plângerea unui refugiat armean potrivit căreia, după ce a fost forțat să fugă din locuința pe care o avea în regiunea Shahumyan din Azerbaidjan, în 1992, în timpul conflictului armeano-azer din Nagorno-Karabah, i-a fost negat dreptul de a reveni în satul său și de a avea acces și de a se folosi de bunurile sale. A fost prima cauză în care Curtea a trebuit să se pronunțe asupra unei plângeri împotriva unui stat care își pierduse controlul asupra unei părți din teritoriul său în urma războiului și ocupării, dar despre care, totodată, se susținea că era răspunzător de refuzarea accesului unei persoane strămutate la o proprietate aflată într-o zonă rămasă sub controlul său. Întrucât reclamantul a decedat după ce a depus plângerea în fața Curții Europene a Drepturilor Omului, doi dintre copii au continuat procedura în numele său.

În cazul reclamantului, Curtea a confirmat că, deși satul din care fusese nevoit să fugă era situat într-o zonă disputată, Azerbaidjan avea deplină jurisdicție. În privința plângerilor acestora, a hotărât că a existat o **încălcare continuă a art. 1** (protecția proprietății) **din Protocolul nr. 1** la Convenție, o **încălcare continuă a art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, și o **încălcare continuă a art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție. Curtea a considerat, în special, că, deși era justificat de considerente de siguranță să li se refuze civililor accesul în sat, statul avea obligația să ia măsuri alternative pentru a garanta drepturile reclamantului, atât timp cât accesul la proprietate nu era posibil. Faptul că negocierile de pace erau în curs de desfășurare nu exonerau guvernul azer de obligația de a lua alte măsuri. Curtea a observat, de asemenea, că ceea ce se impunea era instituirea unui mecanism ușor accesibil care să le permită reclamantului și altor persoane aflate în situația lui să-și restabilească drepturile de proprietate și să obțină despăgubiri.

Cauze referitoare la războiul din Croația

Marguș împotriva Croației

27 mai 2014 (Marea Cameră)

Această cauză privea condamnarea, în 2007, a unui fost comandant din armata croată pentru crime de război împotriva populației civile comise în 1991. Reclamantul se plângea în special că dreptul său de a fi judecat de o instanță imparțială și de a se apăra el însuși fuseseră încălcate. În continuare, susținea că infracțiunile de care fusese condamnat erau aceleași cu cele care făcuseră obiectul unui proces declanșat împotriva sa, proces care a încetat în 1997 în aplicarea unei legi de amnistie generală.

Curtea a hotărât că **nu au fost încălcate art. 6 § 1 și art. 6 § 3 lit. c)** (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, considerând că înlăturarea reclamantului din sala de judecată nu adusese atingere drepturilor apărării într-o măsură incompatibilă cu cerințele respectivei dispoziții.

În continuare, Curtea a hotărât că **art. 4** (dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori) **din Protocolul nr. 7** la Convenție **nu era aplicabil** în privința acuzațiilor referitoare la

⁶ A se vedea, de asemenea, referitor la aceeași cauză, [hotărârea](#) din 12 decembrie 2017 privind problema reparației echitabile.

Fișă tematică - Conflicte armate

infracțiunile care făcuseră obiectul procesului împotriva reclamantului care încetase în 1997 în aplicarea legii de amnistie generală. Totodată, a declarat **inadmisibil** capătul de cerere în temeiul art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenție în ceea ce privește dreptul reclamantului de a nu fi judecat sau pedepsit pentru acuzațiile la care procurorul a renunțat în ianuarie 1996. Curtea a constatat în special că există o tendință tot mai crescută în dreptul internațional de a considera acordarea de amnistii pentru încălcări grave ale drepturilor omului ca fiind inacceptabilă. A concluzionat că, prin aducerea unei noi acuzații împotriva reclamantului și condamnarea acestuia pentru crime de război împotriva populației civile, autoritățile croate au acționat în conformitate cu cerințele art. 2 (dreptul la viață), art. 3 (interzicerea torturii și a tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție și în concordanță cu recomandările diferitelor organisme internaționale.

Cauze referitoare la războiul din Bosnia și Herțegovina

Palić împotriva Bosniei și Herțegovinei

15 februarie 2011

Această cauză privea dispariția, în timpul războiului din Bosnia și Herțegovina, a unui comandant militar care comanda una din forțele locale la momentul respectiv. În iulie 1995, după ce s-a opus preluării controlului de către forțele locale (VRS, formate în cea mai mare parte din sârbi) asupra regiunii Žepa în Bosnia și Herțegovina, a mers să negocieze condițiile de capitulare a forțelor sale și a dispărut. Soția sa a încercat de numeroase ori să afle informații despre soarta sa din surse oficiale, însă fără succes. Aceasta se plângea că Bosnia și Herțegovina nu au anchetat în mod adecvat dispariția și decesul soțului său și, drept consecință, a suferit timp de mai mulți ani.

Curtea a hotărât că **nu au fost încălcate art. 2** (dreptul la viață), **art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) **sau art. 5** (dreptul la libertate și la siguranță) din Convenție. A constatat că cererea era admisibilă, întrucât dispariția soțului reclamantei nu fusese constatată până la 12 iulie 2002, data la care statul Bosnia și Herțegovina a ratificat Convenția. De asemenea, a observat că, în ciuda întârzierilor inițiale, ancheta a dus în cele din urmă la identificarea rămășițelor soțului reclamantei. Faptul a fost o mare realizare în sine, având în vedere că peste 30 000 de persoane dispăruseră în timpul războiului din Bosnia și Herțegovina. Autoritățile de urmărire penală au dat dovadă de independență, deși a existat o anumită îngrijorare ca unul dintre membrii comisiei de anchetă numite ad-hoc să nu influențeze derularea anchetei penale în curs. În plus, după un război de lungă durată și brutal, a trebuit ca Bosnia și Herțegovina să facă alegeri în materie de priorități și resurse.

Stichting Mothers of Srebrenica și alții împotriva Țărilor de Jos

11 iunie 2013 (decizie privind admisibilitatea)

Cauza privea plângerea introdusă de rudele victimelor masacrului de la Srebrenica din 1995 și un ONG care reprezenta rudele victimelor cu privire la decizia instanțelor din Țările de Jos de a declara acțiunea lor împotriva Organizației Națiunilor Unite (ONU) inadmisibilă pe motiv că ONU se bucura de imunitate în fața jurisdicției instanțelor naționale. Invocând în special art. 6 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, reclamantii susțineau că dreptul lor de acces la instanță fusese încălcat prin decizia respectivă.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** atât în ceea ce privește ONG-ul, cât și reclamantii persoane particulare. A constatat că ONG-ul nu fusese el însuși afectat de aspectele reclamate și, prin urmare, nu putea pretinde că este „victimă” a unei încălcări a Convenției. În ceea ce privește reclamantii persoane particulare, Curtea a respins plângerea ca fiind vădit nefondată, întrucât acordarea de imunitate în favoarea ONU urmărise un scop legitim. A hotărât, în special: că a aduce operațiunile militare desfășurate în temeiul Capitolului VII din Carta ONU în sfera jurisdicției naționale ar însemna să se permită statelor să intervină în misiunea-cheie a ONU de a asigura pacea și securitatea la nivel internațional; că o acțiune civilă nu prevalează asupra imunității pentru unicul motiv că se întemeiază pe prezumția unei încălcări deosebit de grave a dreptului internațional, fie și în cazul unui genocid; și că, date fiind circumstanțele, absența unui acces alternativ la o instanță nu obligă instanțele naționale să intervină.

Maktouf și Damjanović împotriva Bosniei și Herțegovinei

18 iulie 2013 (Marea Cameră)

Ambii reclamantii din această cauză fuseseră condamnați de Curtea din Bosnia și Herțegovina pentru crime de război comise împotriva civililor în timpul războiului din perioada 1992-1995.

Fișă tematică - Conflicte armate

Aceștia se plâneau în special că o lege penală mai strictă, și anume Codul penal al Bosniei și Herțegovinei din 2003, li se aplicase retroactiv în loc de cel care le-ar fi fost aplicabil în momentul în care comiseseră infracțiunile – în 1992, respectiv, în 1993 – și anume Codul penal al Republicii Socialiste Federative Iugoslavia din 1976.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 7** (nicio pedeapsă fără lege) din Convenție. Având în vedere natura infracțiunilor pentru care fuseseră condamnați reclamanții (crime de război, față de crime împotriva umanității) și gradul de gravitate (niciunul dintre reclamanți nu fusese condamnat penal pentru pierderi de vieți omenești), Curtea a constatat că reclamanții ar fi primit pedepse mai mici dacă s-ar fi aplicat Codul din 1976. Întrucât exista o posibilitate reală ca aplicarea retroactivă a codului din 2003 să fi fost în dezavantajul reclamanților în circumstanțele speciale din speță, a hotărât că nu fuseseră oferite garanții eficiente împotriva impunerii unei pedepse mai severe.

Mustafić-Mujić și alții împotriva Țărilor de Jos

30 august 2016 (decizie privind admisibilitatea)

Reclamanții, rudele unor bărbați uciși în timpul masacrului de la Srebrenica din iulie 1995, solicitau tragerea la răspundere penală a trei militari din armata Țărilor de Jos care erau membri ai forței de menținere a păcii a ONU. Aceștia se plâneau că autoritățile din Țările de Jos au refuzat în mod incorect să ancheteze și să trimită în judecată militarii pentru că le-ar fi trimis rudele la moarte ordonându-le să părăsească zona sigură a taberei de menținere a păcii ONU după ce forțele sârbilor bosniaci invadaseră Srebrenica și împrejurimile sale.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă**, constatând că autoritățile din Țările de Jos examinaseră în mod suficient incidentul și acordaseră o atenție corespunzătoare cererii reclamanților de începere a urmăririi penale. În ceea ce privește ancheta, Curtea a hotărât că autoritățile naționale și internaționale efectuaseră investigații ample în mod repetat. Nu exista nicio incertitudine persistentă în ceea ce privește natura și gradul de implicării celor trei militari și prin urmare, era imposibil să se concluzioneze că ancheta a fost ineficace sau inadecvată. În ceea ce privește decizia de netrimitere în judecată – luată pe baza faptului că era puțin probabil ca un proces penal să conducă la o condamnare – Curtea a respins criticile reclamanților potrivit cărora decizia respectivă ar fi fost părtinitoare, incoerentă, excesivă sau nejustificată de fapte.

Cauze referitoare la operațiunile NATO în fosta Iugoslavia

Banković și alții împotriva Belgiei și altor 16 state contractante

19 decembrie 2001 (Marea Cameră – decizie privind admisibilitatea)

Cererea a fost introdusă de 6 persoane cu domiciliul în Belgrad, Serbia, împotriva a 17 statele membre ale NATO (Organizația Tratatului Atlanticului de Nord), care sunt și state părți la Convenție. Reclamanții se plâneau de bombardarea de către NATO, ca parte a campaniei sale de atacuri aeriene în timpul conflictului din Kosovo, a sediului radio-televiziunii sârbe din Belgrad care a condus la distrugerea clădirii și la producerea mai multor decese.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă**. A constatat că, deși dreptul internațional nu excludea exercitarea jurisdicției extrateritoriale a unui stat, această jurisdicție era, în general, bine definită și limitată de drepturile suverane teritoriale ale altor state relevante. Alte temeuri de jurisdicție erau excepționale și impuneau o justificare specială în circumstanțele specifice ale fiecărui caz. Convenția reprezintă un tratat multilateral care funcționează, în esență, în context regional și în special în spațiul juridic din statele contractante. Republica Federală Iugoslavia care exista la momentul faptelor nu făcea parte în mod clar din spațiul juridic. Curtea nu a fost convinsă de existența vreunei legături jurisdicționale între victime și statele pârâte.

Markovic și alții împotriva Italiei

14 decembrie 2006 (Marea Cameră)

Cererea avea ca obiect o acțiune în despăgubiri introdusă de 10 reclamanți, resortisanți ai fostei republici Serbia și Muntenegru, în fața instanțelor italiene cu privire la decesul rudelor acestora în urma atacurilor aeriene din 23 aprilie 1999 efectuate de alianța NATO asupra sediului Radio Televiziije Srbije (RTS) din Belgrad. Aceștia susțineau, invocând art. 6 (dreptul la un proces echitabil), coroborat cu art. 1 (obligația de a respecta drepturile omului) din Convenție, că li s-a refuzat accesul la o instanță.

Curtea a hotărât că, odată ce reclamanții au introdus o acțiune civilă în fața instanțelor italiene, exista în mod incontestabil o „legătură jurisdicțională” în sensul art. 1 din Convenție. Cu toate acestea, Curtea a constatat că **nu a existat nicio încălcare a art. 6** (dreptul la un proces

Fișă tematică - Conflicte armate

echitabil) din Convenție, hotărând că pretențiile reclamanzilor fuseseră examinate în mod echitabil în lumina principiilor juridice italiene aplicabile în dreptul răspunderii civile delictuale.

Behrami Behrami și Behrami împotriva Franței și Saramati împotriva Franței, Germaniei și Norvegiei

31 mai 2007 (Marea Cameră – decizie privind admisibilitatea)

Prima cauză privea detonarea unei bombe cu dispersie în martie 2000 – căzută în timpul bombardării de către NATO, în 1999, a Republicii Federale Iugoslavia la acel moment – găsită de copii care se jucau, și care a ucis un băiat și l-a rănit grav pe un altul. Reclamanzii se plâneau, invocând art. 2 (dreptul la viață) din Convenție, că decesul unuia dintre băieți și rănirea celuilalt erau imputabile trupelor franceze din forțele de securitate internațională din Kosovo (KFOR) care nu marcaseră și/sau dezamorsaseră bombe nedetonate.

Cea de-a doua cauză privea plasarea în detenție de către KFOR a unui bărbat kosovar de origine albaneză, care era suspectat de implicare în grupările armate care operau în zona de frontieră dintre Kosovo și fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei și despre care se presupunea că ar reprezenta o amenințare pentru securitatea KFOR. Reclamantul se plâneau că ținerea sa în detenție, în perioada iulie 2001 – ianuarie 2002, constituia, în special, o încălcare a art. 5 (dreptul la libertate și la siguranță) din Convenție.

Curtea a declarat cererile **inadmisibile**. A constatat că supravegherea deminării în Kosovo ținea de mandatul Administrației Interimare a ONU pentru Kosovo (UNMIK) și emiterea ordinelor de plasare în detenție se încadrau în mandatul de securitate acordat KFOR și, prin urmare, ONU, având în vedere că Consiliul de Securitate al ONU adoptase Rezoluția 1244 de constituire a UNMIK și KFOR. ONU avea personalitate juridică separată de cea a statelor membre și nu era parte contractantă la Convenție. Întrucât KFOR și MINUK se bazau, pentru eficacitatea lor, pe sprijinul primit din partea statelor membre, Convenția nu putea fi interpretată într-un mod care să facă ca faptele sau omisiunile părților contractante să fie examinate de Curte. Dacă s-ar fi întâmplat astfel, ar fi însemnat o ingerință în îndeplinirea misiunii-cheie a ONU de a menține pacea. Curtea a concluzionat că nu era necesar să examineze chestiunea competenței sale de a examina plângeri împotriva Franței cu privire la fapte sau omisiuni extrateritoriale.

Cauze referitoare la conflictul din Cecenia

Până în prezent, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat peste 250 de hotărâri prin care a constatat încălcări ale Convenției în legătură cu conflictul armat din Republica Cecenă de către Federația Rusă. Aproximativ 60% din cereri privesc dispariții forțate⁷; alte cauze privesc uciderea și răni cauzate civililor, distrugerii de locuințe și bunuri, folosirea nediferențiată a forței, folosirea de mine terestre, detenție ilegală, tortură și condiții de detenție inumane.

Reclamanzii au făcut trimitere, în general, la art. 2 (dreptul la viață), art. 3 (interzicerea torturii și a tratamentelor inumane ori degradante), art. 5 (dreptul la libertate și la siguranță), art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie), art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) și art. 14 (interzicerea discriminării) din Convenție și art. 1 (protecția proprietății) din protocolul nr.1 la Convenție.

Primele hotărâri au fost pronunțate de Curte în 2005 și priveau utilizarea disproporționată a forței în timpul campaniei militare din perioada 1999-2000 (**Isayeva, Yusupova și Bazayeva împotriva Rusiei** și **Isayeva împotriva Rusiei**, hotărâri din 24 februarie 2005).

Într-o serie de cauze, soldați ai statului rus au fost găsiți vinovați de executarea extrajudiciară a rudelor reclamanzilor (**Khashiyev și Akayeva împotriva Rusiei**, hotărârea din 24 februarie 2005; **Musayev și alții împotriva Rusiei**, hotărârea din 26 iulie 2007; **Estamirov și alții împotriva Rusiei**, hotărârea din 12 octombrie 2006; **Amuyeva și alții împotriva Rusiei**, hotărârea din 25 noiembrie 2010).

La 2 decembrie 2010, în hotărârea **Abuyeva Abuyeva și alții împotriva Rusiei**, Curtea a concluzionat că, în momentul în care ancheta cauza, Rusia nu a ținut în mod evident seama de concluziile specifice ale Curții din hotărârea anterioară cu caracter obligatoriu **Isayeva împotriva Rusiei** din 24 februarie 2005, în ceea ce privește ineficiența aceluiași set de

⁷ A se vedea [Prezentare generală a hotărârilor Curții privind dispariții forțate în Caucazul de Nord](#), memorandum întocmit de Serviciul pentru Executarea Hotărârilor și Deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, 25 mai 2016.

Fișă tematică - Conflicte armate

proceduri penale. Curtea a subliniat că orice măsuri adoptate în cadrul procesului de executare a hotărârilor judecătorești trebuie să fie compatibile cu concluziile stabilite în hotărârea Curții. Curtea a solicitat Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei să abordeze această problemă, cu trimitere la art. 46 (forța obligatorie a hotărârilor) din Convenție⁸.

Printre alte hotărâri recente se numără: [Esmukhambetov and Others împotriva Rusiei](#) (29 martie 2011), care privea un atac aerian al armatei ruse asupra unui sat din Cecenia în septembrie 1999 care a ucis 5 oameni și a distrus case și bunuri; [Tashukhadzhiyev împotriva Rusiei](#) (25 octombrie 2011), care privea dispariția unui tânăr în Cecenia după ce a fost ținut în detenție de un grup de militari în 1996; [Inderbiyeva împotriva Rusiei](#) și [Kadirova și alții împotriva Rusiei](#) (27 martie 2012), care privea presupusele decese și lipsa unei anchete efective privind decesele a patru femei civile în timpul operațiunilor de securitate desfășurate de militarii ruși în Republica Cecenă în 2000; [Umarova și alții împotriva Rusiei](#) (31 iulie 2012), care privea dispariția unui bărbat, soț și tatăl a cinci copii, și ancheta inadecvată asupra evenimentelor care se petrecuseră atunci; [Gakayeva și alții împotriva Rusiei](#) (10 octombrie 2013), privind presupuse răpiri făcute de militarii ruși între 2000 și 2005 în plină zi în diverse locuri publice în Cecenia; [Petimat Ismailova și alții împotriva Rusiei](#) (18 septembrie 2014), privind dispariția a 17 persoane între 2001 și 2006 după ce ar fi fost arestate în timp ce se aflau la domiciliile lor în Cecenia de către militarii ruși; [Sultygov și alții împotriva Rusiei](#) (9 octombrie 2014), care privea dispariția a 17 bărbați și a unei femei între 2000 și 2006 după ce ar fi fost arestați în Cecenia de către militarii ruși în timpul unor operațiuni de securitate sau la puncte de control militar.

În hotărârea pronunțată în cauza [Aslakhanova și alții împotriva Rusiei](#) din 18 decembrie 2012, privind plângerile introduse de 16 reclamânți, Curtea a constatat că *neanchetarea disparițiilor produse între 1999 și 2006 în Rusia, Caucazul de Nord, reprezenta o problemă sistemică*, pentru care nu exista o cale de atac efectivă la nivel național.

Curtea a subliniat că existau două tipuri de **măsuri generale care trebuie luate de Rusia** pentru a soluționa aceste probleme: să atenueze suferința continuă a familiilor victimelor și să remedieze deficiențele structurale ale proceselor penale. Rusia urma să pregătească fără întârziere o strategie corespunzătoare și să o prezinte Comitetului de Miniștri pentru supravegherea punerii sale în aplicare. În același timp, Curtea a decis să nu suspende examinarea cauzelor similare pendinte în fața sa.

Hotărârea din cauza [Turluyeva împotriva Rusiei](#) din 20 iunie 2013 privea dispariția unui tânăr în octombrie 2009, după ce fusese văzut ultima dată la sediul unui regiment de poliție din Groznâi. Curtea a constatat trei **încălări ale art. 2** (dreptul la viață) din Convenție, având în vedere presupusul deces al tânărului, pe motiv că statul nu i-a protejat viața și că nu a efectuat o anchetă efectivă asupra dispariției acestuia.

Curtea a subliniat că autoritățile ruse erau suficient de conștiente de gravitatea problemei disparițiilor forțate în Caucazul de Nord și de implicațiile legate de punerea în pericol a vieții și că luaseră între timp o serie de măsuri pentru ca anchetele asupra acestui tip de infracțiuni să fie mai eficiente. Prin urmare, a constatat în special că autoritățile ar fi trebuit să ia – lucru ce nu l-au făcut – măsurile adecvate pentru a proteja viața fiului reclamantului, de îndată ce au aflat de dispariția acestuia.

Hotărârea din cauza [Abdulkanov și alții împotriva Rusiei](#) of 3 octombrie 2013 privea un atac al armatei ruse asupra unui sat din Cecenia, în februarie 2000, care a dus la decesul a 18 dintre rudele reclamantilor.

Pentru prima dată într-o cauză privind conflictul armat din Cecenia, guvernul rus a recunoscut că a existat o încălcare a art. 2 (dreptul la viață), atât în ceea ce privește recurgerea la forță letală, cât și în ceea ce privește obligația autorităților de a ancheta circumstanțele în care s-a produs fapta.

Curtea a observat părțile nu contestau faptul că reclamantele și rudele lor apropiate fuseseră victime ale recurgerii la forță letală și că nu avusese loc nicio anchetă capabilă să stabilească circumstanțele faptelor. Aceste considerente erau suficiente pentru a concluziona că **a fost încălcat art. 2** (dreptul la viață) din Convenție, atât sub aspect material, cât și procedural.

⁸ A se vedea *supra*, nota de subsol 3.

Fișă tematică - Conflicte armate

Curtea a mai constatat că, atunci când, precum în cazul reclamanților, anchetarea penală a recurgerii la forță letală fusese inefficientă, eficacitatea oricărei alte căi de atac a fost afectată. Prin urmare, **a fost încălcat** dreptul reclamanților la o cale de atac efectivă, în temeiul **art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție.

Hotărârea din cauza [Pitsaveva și alții împotriva Rusiei](#) din 9 ianuarie 2014 privea dispariția a 36 de bărbați după ce fuseseră răpiți în Cecenia de grupuri de bărbați înarmați, într-un mod asemănător unei operațiuni de securitate, între 2000 și 2006.

În această cauză, Curtea a confirmat concluzia din cauze anterioare potrivit căreia această situație rezulta dintr-o problema sistemică de a nu ancheta astfel de infracțiuni, pentru care nu exista nicio cale de atac efectivă la nivel național.

Curtea a hotărât că a existat o **încălcare a art. 2** (dreptul la viață) din Convenție, atât din cauza dispariției rudelor reclamanților, despre care se presupunea că au decedat, cât și a caracterului inadecvat al anchetei privind răpirile; o **încălcare a art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) în privința reclamanților, având în vedere dispariția rudelor lor și răspunsul autorităților la suferința lor; o **încălcare a art. 5** (dreptul la libertate și la siguranță) având în vedere detenția ilegală a rudelor reclamanților; și o **încălcare a art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție.

Cauze referitoare la operațiunile FIAS în Afganistan

Cerere pendinte în fața Marii Camere

[Hanan împotriva Germaniei \(nr. 4871/16\)](#)

Cerere comunicată guvernului german în septembrie 2016 – desesizare în favoarea Marii Camere în iunie 2019

Acest caz se referă la ancheta asupra unui atac aerian în Afganistan în cursul căruia au fost uciși cei doi fii ai reclamantului, resortisant afgan care locuiește în Afganistan. Reclamantul susține în special că fiii săi se aflau sub jurisdicția Germaniei. De asemenea, susține că ancheta asupra atacului aerian din septembrie 2009, în cursul căruia au fost uciși cei doi fii ai săi nu a fost efectivă. În continuare, se plânge că nu a avut la dispoziție o cale de atac internă efectivă prin care să conteste decizia de clasare a anchetei.

La 2 septembrie 2016, [cererea a fost comunicată guvernului german, însoțită de întrebările adresate de Curte.](#)

Camera căreia i-a fost repartizată cauza s-a desesizat în favoarea Marii Camere la 27 august 2019.

Cauze referitoare la operațiunile internaționale militare din Irak

[Al-Saadoon și Mufdhi împotriva Regatului Unit](#)

2 martie 2010

Reclamanții sunt doi musulmani sunniți din sudul Irakului și foști înalți funcționari ai partidului Ba'ath, care au fost acuzați de implicare în asasinarea a doi soldați britanici, la scurt timp după invazia Irakului în 2003. Aceștia se plângeau că autoritățile britanice i-au predat autorităților irakiene la 31 decembrie 2008 și că erau expuși unui risc real de a fi supuși unui proces inechitabil, urmat de executarea prin spânzurare.

În [decizia privind admisibilitatea](#) din 30 iunie 2009, Curtea a considerat că autoritățile din Regatul Unit au avut control exclusiv și total, pe de o parte, prin exercitarea forței militare și, ulterior, prin lege asupra centrelor de detenție în care erau reținuți reclamanții. Curtea a constatat că reclamanții s-au aflat sub jurisdicția Regatului Unit și au rămas astfel până au fost predați fizic autorităților irakiene la 31 decembrie 2008.

În [hotărârea](#) din 2 martie 2010, Curtea a constatat o **încălcare a art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, concluzionând că transferul reclamanților către autoritățile irakiene i-a supus la tratamente inumane. În special, a observat că autoritățile irakiene nu oferiseră nicio asigurare obligatorie că nu îi vor executa pe reclamanți. Curtea a mai constatat o **încălcare a art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) și **a art. 34** (dreptul la o cerere individuală) din Convenție, hotărând că guvernul britanic nu a luat măsurile necesare pentru a respecta indicațiile Curții de a nu-i transfera pe reclamanți către autoritățile irakiene. În sfârșit,

În temeiul **art. 46** (forța obligatorie și executarea hotărârilor) din Convenție⁹, Curtea a solicitat guvernului Regatului Unit să ia toate măsurile posibile pentru a obține asigurări din partea autorităților irakiene că reclamanții nu vor primi pedeapsa cu moartea.

Al-Skeini și alții împotriva Regatului Unit

7 iulie 2011 (Marea Cameră)

Această cauză privea decesul a șase rude apropiate ale reclamanților în Al-Basrah, Irakul de Sud, în 2003, în vreme ce Regatul Unit era o putere de ocupație: trei dintre victime au fost împușcate mortal sau grav rănite prin împușcare de către soldați britanici; unul a fost împușcat și rănit grav în timpul unui schimb de focuri între o patrulă britanică și trăgători necunoscuți; unul a fost bătut de soldați britanici și apoi dus cu forța la un râu, unde s-a înecat; unul a murit la o bază militară britanică, cu 93 de răni identificate pe corp.

Curtea a hotărât că, în circumstanțele excepționale care decurgeau din asumarea autorității de către Regatul Unit în ceea ce privește menținerea securității în sud-estul Irakului în perioada cuprinsă între 1 mai 2003 și 28 iunie 2004, Regatul Unit avea jurisdicție în temeiul art. 1 (obligația de a respecta drepturile omului) din Convenție în ceea ce privește civilii uciși în timpul operațiunilor de securitate efectuate de soldații britanici în Basrah. A constatat că nu a fost efectuată o anchetă independentă și efectivă asupra decesului rudelor a cinci din cei șase reclamanți, cu **încălcarea art. 2** (dreptul la viață) din Convenție.

Al-Jedda împotriva Regatului Unit

7 iulie 2011 (Marea Cameră)

Această cauză privea internarea unui civil irakian mai mult de trei ani (2004-2007) într-un centru de detenție în Basrah, condus de forțele britanice.

Curtea a constatat că internarea reclamantului era imputabilă Regatului Unit și că, în timp ce era internat, se afla sub jurisdicția Regatului Unit în sensul art. 1 (obligația de a respecta drepturile omului) din Convenție. De asemenea, a constatat o **încălcarea a art. 5 § 1** (dreptul la libertate și la siguranță) din Convenție, hotărând, în special, că niciuna dintre rezoluțiile relevante ale ONU nu impunea în mod explicit sau implicit Regatului Unit să plaseze în detenție o persoană despre care autoritățile sale considerau că ar constitui un risc la adresa securității din Irak, pe perioadă nedeterminată, fără a o pune sub acuzare .

Pritchard împotriva Regatului Unit

18 martie 2014 (decizie de scoatere de pe rol)

Această cauză privea împușcarea mortală a unui soldat din Armata Teritorială (parte formată din voluntari a forței de rezervă din Regatul Unit) care servea în Irak. Plângerea a fost formulată de tatăl său, care a afirmat că autoritățile din Regatul Unit nu au efectuat o anchetă completă și independentă asupra decesului fiului său.

Curtea a luat act de soluționarea pe cale amiabilă la care au ajuns părțile. Având convingerea că soluționarea s-a bazat pe respectarea drepturilor omului astfel cum sunt definite în Convenție și în protocoalele la aceasta și neidentificând niciun motiv care să justifice continuarea examinării, a decis **scoaterea acestuia de pe rol**, în conformitate cu art. 37 (scoaterea de pe rol a cererilor) din Convenție.

Hassan împotriva Regatului Unit

16 septembrie 2014 (Marea Cameră)

Cauza privea obiect capturarea fratelui reclamantului de către forțele britanice și arestarea sa în tabăra Bucca, în Irak (aproape de Um Qasr). Reclamantul susținea în special că fratele său fusese arestat și deținut de forțele britanice în Irak și că cadavrul acestuia, purtând urme de tortură și de executare, fusese găsit ulterior în circumstanțe inexplicabile. De asemenea, se plânga că arestarea și detenția fuseseră arbitrare și ilegale și că nu au existat garanții procedurale. În sfârșit, se plânga că autoritățile britanice nu au efectuat o anchetă asupra circumstanțelor detenției, relex tratamentelor și decesului fratelui său.

Cauza privea acțiuni ale forțelor armate britanice din Irak, jurisdicția extrateritorială și aplicarea Convenției Europene a Drepturilor Omului în contextul unui conflict armat internațional. În special, a fost prima cauză în care un stat contractant a solicitat Curții să nu i se aplice obligațiile care îi reveneau în temeiul art. 5 (dreptul la libertate și la siguranță) din Convenție sau, altfel, să le interpreteze în lumina competențelor de a plasa o persoană în detenție, competențe de care dispunea în temeiul dreptului internațional umanitar.

⁹ A se vedea *supra*, nota de subsol 3.

Fișă tematică - Conflicte armate

În speță, Curtea a hotărât că fratele reclamantului se afla **sub jurisdicția Regatului Unit** de la momentul arestării sale de către trupele britanice, în aprilie 2003, până când a fost eliberat din autobuzul care l-a dus sub escortă militară de la tabăra Bucca până la un punct de predare, în mai 2003.

Curtea a mai hotărât că nu a existat o **încălcare a art. 5 § 1, 2, 3 sau 4 (dreptul la libertate și la siguranță)** din Convenție în ceea ce privește capturarea propriu-zisă și detenția fratelui reclamantului. A decis în special că atât dreptul umanitar internațional, cât și Convenția Europeană ofereau garanții împotriva detenției arbitrare în timpul conflictelor armate și că motivele privării de libertate autorizată prevăzute la art. 5 trebuie ajustate, în măsura posibilului, cu capturarea prizonierilor de război și detenția civililor care reprezintă un risc la adresa securității în temeiul celei de-a treia și de-a patra Convenții de la Geneva. De asemenea, a constatat că, în speță, au existat motive legitime, în temeiul dreptului internațional, pentru a-l captura și ține în detenție pe fratele reclamantului, care fusese găsit de trupele britanice înarmat pe acoperișul casei fratelui său, de unde au fost recuperate alte arme și documente cu valoare de informații militare. În plus, în momentul în care a fost adus în tabăra Bucca, a fost supus unui proces de examinare, care a permis să se stabilească că era un civil care nu reprezenta o amenințare la adresa securității și a condus la aprobarea punerii sale în libertate. Capturarea și detenția fratelui reclamantului nu fuseseră așadar arbitrare.

În sfârșit, Curtea a declarat **inadmisibile**, din lipsă de probe, capetele de cerere formulate de reclamant în temeiul art. 2 (dreptul la viață) și art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție privind presupusele rele tratamente și decesul fratelui său.

Jaloud împotriva Țărilor de Jos

20 noiembrie 2014

Cauza privea ancheta autorităților olandeze asupra împrejurărilor în care un civil irakian (fiul reclamantului) a murit în urma rănilor prin împușcare, în aprilie 2004, în Irak, într-un incident care a implicat personalul militar al armatei regale a Țărilor de Jos. Reclamantul se plângea că ancheta privind împușcarea fiului său nu a fost nici suficient de independentă, nici efectivă.

Curtea a stabilit că plângerea privind anchetarea incidentului – care avusese loc într-o zonă aflată sub comanda unui ofițer al forțelor armate ale Regatului Unit - era **sub jurisdicția Țărilor de Jos** în sensul art. 1 (obligația de a respecta drepturile omului) din Convenție. A constatat în special că Țările de Jos dețineau comandă deplină față de personalul său militar din Irak.

Curtea a mai hotărât că a existat o **încălcare a art. 2 (dreptul la viață)** din Convenție, sub aspect procedural, în ceea ce privește faptul că autoritățile olandeze nu au realizat o anchetă efectivă asupra decesului fiului reclamantului. Curtea a ajuns la concluzia că ancheta a fost caracterizată de deficiențe grave, care au făcut-o să fie lipsită de efect. În special, dosarele cu declarațiile martorilor-cheie nu au fost transmise autorităților judiciare; nu au fost luate măsuri de precauție împotriva riscului de coluziune înainte de a-l interoga pe ofițerul din armata olandeză care a tras asupra vehiculului care transporta victima; autopsierea trupului victimei a fost inadecvată. Curtea a recunoscut că militarii și anchetatorii olandezi, fiind mobilizați într-o țară străină în urma ostilităților, lucrau în condiții dificile. Cu toate acestea, deficiențele din cadrul anchetei, care i-au afectat în mod grav caracterul efectiv, nu puteau fi considerate inevitabile, chiar și în astfel de condiții.

Cauze interstatale referitoare la conflictul Georgia – Rusia

Cerere pendinte în fața Marii Camere

Georgia împotriva Rusiei (II) (nr. 38263/08)

13 decembrie 2011 (decizie privind admisibilitatea) – desesizare în favoarea Marii Camere în aprilie 2012

Această cauză privește conflictul armat dintre Georgia și Federația Rusă din august 2008 și consecințele sale. Sunt invocate probleme în temeiul art. 2 (dreptul la viață), art. 3 (interzicerea torturii și a tratamentelor inumane ori degradante), art. 5 (dreptul la libertate și la siguranță), art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) și art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție, și în temeiul art. 1 (protecția proprietății) și art. 2 (dreptul la educație) din Protocolul nr. 1, și în temeiul art. 2 (libertatea de circulație) din Protocolul nr. 4 la Convenție.

Georgia susține în special că forțele ruse și/sau forțele separatiste aflate sub controlul lor au dus atacuri generalizate și disproporționate împotriva civililor și a bunurilor acestora în diferite zone ale Georgiei, inclusiv Abhazia și Osetia de Sud. Rusia contestă acuzațiile guvernului georgian, susținând că sunt nefondate și nu au fost confirmate de nici un element de probă admisibil.

[O ședință a Camerei a avut loc la 22 septembrie 2011.](#)

[Curtea a declarat cererea admisibilă prin decizia din 13 decembrie 2011.](#)

[La 3 aprilie 2012, Camera s-a desesizat în favoarea Marii Camere.](#) În iunie 2016, o delegație compusă din 7 judecători ai Curții au ascultat declarațiile martorilor la Strasbourg (a se vedea [comunicatul de presă din 17 iunie 2016](#)).

[La 23 mai 2018, Marea Cameră a ținut o ședință în această cauză.](#)

Cauze referitoare la conflictul Ucraina – Rusia

Ucraina împotriva Rusiei (III)

1 septembrie 2015 (decizie de radiere de pe rol)

Această cauză privea privarea de libertate și presupusele rele tratamente suferite de un resortisant ucrainean care aparținea grupului etnic al tătarilor din Crimeea, în contextul procesului penal desfășurat împotriva sa de către autoritățile ruse.

Curtea a decis **scoaterea de pe rol** a cauzei, după ce guvernul ucrainean a informat-o că nu mai dorește să mențină cererea, având în vedere că o cerere individuală (nr. 49522/14) cu același obiect era pendinte în fața Curții.

Lisnyv și alții împotriva Ucrainei și Rusiei

5 iulie 2016 (decizie privind admisibilitatea)

În esență, cauza privea plângerea a trei resortisanți ucraineni despre bombardarea caselor lor în cursul ostilităților din estul Ucrainei de la începutul lui aprilie 2014.

Curtea a declarat cererile **inadmisibile** ca fiind vădit nefondate. În ciuda faptului că, în anumite circumstanțe excepționale aflate în afara controlului reclamantilor – cum ar fi acest caz, în care există o situație de conflict în curs de desfășurare – Curtea a adoptat o abordare mai clementă în ceea ce privește probele care trebuie prezentate în sprijinul cererilor individuale, a constatat că reclamantii din speță, care și-au prezentat doar pașapoartele drept probă, nu și-au susținut suficient capetele de cerere. În speță, Curtea a reiterat, de asemenea, că, în general, în cazul în care un reclamant nu prezintă nicio probă în sprijinul cauzei sale, cum ar fi titlurile de proprietate sau de reședință, capetele sale de cerere vor fi respinse.

Cereri pendinte

Cereri interstatale

În prezent, există cinci cereri interstatale depuse de Ucraina împotriva Rusiei care sunt pendinte în fața Curții.

[Ucraina împotriva Rusiei \(privind Crimeea\) \(nr. 20958/14\) și Ucraina împotriva Rusiei \(privind estul Ucrainei\) \(nr. 8019/16\)](#)

Desesizare în favoarea Marii Camere în mai 2018

Aceste cauze privesc acuzațiile Ucrainei potrivit cărora Rusia și grupurile armate aflate sub controlul acesteia au încălcat prevederile Convenției Europene a Drepturilor Omului¹⁰.

¹⁰ **Ucraina împotriva Rusiei (nr. 20958/14)**: depusă la 13 martie 2014, privește evenimentele care au condus la și care au urmat controlului exercitat de Federația Rusă asupra Peninsulei Crimeea începând din martie 2014 și evoluțiile ulterioare din estul Ucrainei până la începutul lui septembrie 2014. Cererea a fost comunicată guvernului rus la 20 noiembrie 2014.

¹⁰⁰ **Ucraina împotriva Rusiei (IV) (nr. 42410/15)**: depusă la 27 august 2015, privește evenimentele din Crimeea și estul Ucrainei, în principal începând din septembrie 2014. Cererea a fost comunicată guvernului rus 29 septembrie 2015.

¹⁰⁰⁰ La 9 februarie 2016, Curtea a hotărât, pentru a face mai eficientă procesarea cauzei, să împartă prima cerere interstatală potrivit unor criterii geografice – toate plângerile referitoare la evenimentele din Crimeea până în septembrie 2014 sunt în prezent înregistrate sub cererea nr. 20958/14, **Ucraina împotriva Rusiei**; plângerile referitoare la evenimentele din estul Ucrainei până în septembrie 2014 sunt în prezent înregistrate sub cererea nr. 8019/16, **Ucraina împotriva Rusiei (V)**.

Cererile au fost formulate invocându-se mai multe articole, în special art. 2 (dreptul la viață), art. 3 (interzicerea torturii și a tratamentelor inumane ori degradante), art. 5 (dreptul la libertate și la siguranță) și art. 6 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție.

[În May 2018 Camera Curții care era însărcinată să examineze aceste patru cereri interstatale a decis să se desesizeze în privința cauzelor în favoarea Marii Camere.](#)

La 11 septembrie 2019, Marea Cameră a ținut o ședință în cauza *Ucraina împotriva Rusiei (privind Crimeea)* (a se vedea [comunicatul de presă](#) și [înregistrarea video](#) a ședinței).

Ucraina împotriva Rusiei (II) (nr. 43800/14)

Cerere introdusă la 13 iunie 2014

Cauza privește pretinsa răpire a trei grupuri de copii în estul Ucrainei, precum și transferul lor temporar în Rusia, în trei rânduri, între iunie și august 2014.

[Această cerere este pendinte în fața Camerei.](#)

Ucraina împotriva Rusiei (VII) (nr. 38334/18)

Cerere introdusă la 11 august 2018

Această cauză privește detenția și urmărirea penală a unor resortisanți ucraineni pentru diferite acuzații penale.

[Această cerere este pendinte în fața Camerei.](#)

Ucraina împotriva Rusiei (VIII) (nr. 55855/18)

Cerere introdusă la 29 noiembrie 2018

Această cauză privește incidentul naval care a avut loc în strâmtoarea Kerchi în noiembrie 2018, care a dus la capturarea a trei nave militare ucrainene și a echipajelor acestora.

[Această cerere este pendinte în fața Camerei.](#)

Cereri individuale

Savchenko împotriva Rusiei (nr. 50171/14)

Cerere comunicată guvernului rus la 31 martie 2015

Această cerere a fost depusă de către o femeie militar al forțelor aeriene ucrainene care a fost capturată în iunie 2014 de către formațiunile armate care operează în apropierea Luhanskului în estul Ucrainei și care a fost ținut ulterior în detenție de către autoritățile ruse sub suspiciunea de omor și trecere ilegală a frontierei ruse.

La 31 martie 2015, Curtea a decis să comunice cererea guvernului rus și l-a invitat să prezinte observații scrise privind admisibilitatea și fondul plângerii, în temeiul art. 5 (dreptul la libertate și la siguranță) din Convenție legat de privarea de libertate a reclamantei în perioada cuprinsă între 30 iunie și 30 august 2014.

Ioppa împotriva Ucrainei și alte trei cereri (nr. 73776/14, 973/15, 4407/15 și 4412/15)

Cereri comunicate guvernului ucrainean la 5 iulie 2016

Reclamanții din această cauză, rude ale pasagerilor aeronavei Malaysian Airlines MH17 care au decedat în urma prăbușirii aeronavei la 17 iulie 2014, susțin că autoritățile ucrainene nu au protejat viața de familie a rudelor lor întrucât nu au închis complet spațiul aerian aflat deasupra unei zone de conflict armat în curs de desfășurare.

Curtea a comunicat cererea guvernului ucrainean și a adresat întrebări părților, în temeiul art. 2 (dreptul la viață) și art. 35 (condițiile de admisibilitate) din Convenție.

Avley și alții împotriva Rusiei (nr. 25714/16) și Angline și alții împotriva Rusiei (nr. 56328/18)

Cereri comunicate guvernului rus la 3 aprilie 2019

Această cauză privește pretinsa responsabilitate a Rusiei în explozia aeronavei comerciale Malaysian Airlines MH17 în estul Ucrainei la 17 iulie 2014 și pretinsa lipsă a unei anchete

°°°Aceași regulă se aplică și cererii nr. 42410/15, **Ucraina împotriva Rusiei (IV)**. În urma deciziei Curții din 25 noiembrie 2016, toate plângerile referitoare la evenimentele din Crimeea începând din septembrie 2014 sunt în prezent înregistrate sub cererea nr. 42410/15, **Ucraina împotriva Rusiei (IV)**; plângerile referitoare la evenimentele din estul Ucrainei începând din septembrie 2014 sunt în prezent înregistrate sub cererea nr. 70856/16, **Ucraina împotriva Rusiei (VI)**.

efective. Cei 380 de reclamanți sunt rude ale persoanelor care se aflau în respectivul avion.

Curtea a comunicat cererile guvernului rus și a adresat întrebări părților în temeiul art. 2 (dreptul la viață), art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante), art. 8 (dreptul la respectarea vieții private) și art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție.

Cereri individuale conexe

În plus față de cererile interstatale, în prezent există peste 5 000 de cereri individuale aparent legate de evenimentele din Crimeea sau ostilitățile în estul Ucrainei, care sunt pendinte pe rolul Curții. Acestea au fost depuse atât împotriva Ucrainei, cât și a Rusiei sau exclusiv împotriva unuia dintre aceste state [a se vedea, pentru detalii suplimentare, comunicatele de presă din 26 noiembrie 2014 ([link](#)), 13 aprilie 2015 ([link](#)), și 1 octombrie 2015 ([link](#))].

În peste 200 de cauze, au fost aplicate măsuri provizorii¹¹ în temeiul art. 39 din Regulamentul Curții, prin care guvernul respectiv/guvernele respective era(u) invitate – cel rus și/sau cel ucrainean – să asigure respectarea drepturilor Convenției în cazul persoanelor private de libertate sau al persoanelor a căror soartă nu este cunoscută.

De asemenea, Curtea a comunicat atât guvernului rus, cât și celui ucrainean cinci cereri individuale care au ca obiect decesul, presupusul deces sau dispariția unor rude ale reclamanților în estul Ucrainei. În cererile respective, reclamanții invocă încălcări ale art. 2 (dreptul la viață), art. 3 (interzicerea torturii și a tratamentelor inumane ori degradante), art. 5 (dreptul la libertate și la siguranță), art. 8 (dreptul la respectarea vieții private), art. 10 (libertatea de exprimare) și art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție.

Contact presă:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08

¹¹ Măsuri adoptate în cadrul procedurii în fața Curții, în temeiul art. 39 din [Regulamentul Curții](#), fie la cererea unei părți sau a oricărei persoane interesate, fie din oficiu, în interesul părților ori a bunei desfășurări a procedurii. Curtea indică o măsură provizorie numai în cazul în care, după ce a examinat informațiile relevante, consideră că există un risc real de vătămare gravă și ireversibilă dacă măsura nu este aplicată. A se vedea, de asemenea, fișa tematică „[Măsuri provizorii](#)”.